

Verdrag van
de Raad van
Europa
**inzake
bestrijding
van men-
senhandel**

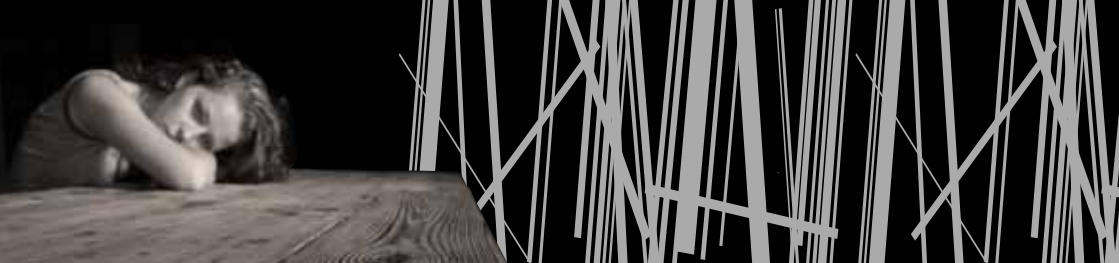

Rechten
van slachtoffers

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Mensenhandel is een schending van de rechten van talloze mensen in Europa en daarbuiten en beïnvloedt hun leven. Een toenemend aantal vrouwen, mannen en kinderen wordt verhandeld als goed, grensoverschrijdend of binnen de grenzen van hun eigen land, en wordt uitgebuit en misbruikt.

■ Het op 1 februari 2008 in werking getreden Verdrag van de Raad van Europa inzake bestrijding van mensenhandel heeft tot doel:

- ▶ voorkoming van mensenhandel,
- ▶ bescherming van slachtoffers van mensenhandel,
- ▶ vervolging van mensenhandelaren, en
- ▶ bevordering van gecoördineerde nationale bestrijding en internationale samenwerking.

■ Het Verdrag is van toepassing op:

- ▶ alle vormen van mensenhandel, nationaal of internationaal, en al dan niet verbonden met georganiseerde misdaad,
- ▶ alle slachtoffers van mensenhandel (vrouwen, mannen en kinderen),
- ▶ alle vormen van uitbuiting (seksuele uitbuiting, gedwongen arbeid of diensten, slavernij, lijfeigenschap of de verwijdering van organen, etc.).

■ De grootste toegevoegde waarde van het Verdrag is de nadruk op mensenrechten en de bescherming van slachtoffers. Het Verdrag stelt dat mensenhandel een schending van de mensenrechten en een aantasting van de waardigheid en integriteit van de mens is. Nationale autoriteiten worden daarom verantwoordelijk gehouden als zij geen actie ondernemen om mensenhandel te voorkomen, slachtoffers te beschermen en doelmatig onderzoek te verrichten naar gevallen van mensenhandel.

■ Menschenhandel komt voor over de hele wereld en kent geen grenzen. Het Verdrag is dan ook relevant voor alle landen en kan wereldwijd worden toegepast.

WAT IS MENSENHANDEL?

— Volgens het Verdrag bestaat mensenhandel uit drie elementen:

- ▶ een **actie**: het werven, vervoeren, overbrengen, huisvesten of opnemen van personen;
- ▶ door gebruik te maken van bepaalde **middelen**: dreiging met of gebruik van geweld of andere vormen van dwang, ontvoering, bedrog, misleiding, machtsmisbruik of misbruik van een kwetsbare positie, of betalingen of voordelen verstrekken of in ontvangst nemen teneinde de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap heeft over een andere persoon;
- ▶ **ten behoeve van uitbuiting**: ten minste de uitbuiting van prostitutie van anderen of andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen arbeid of diensten, slavernij of praktijken die vergelijkbaar zijn met slavernij, lijfeigenschap of de verwijdering van organen.

WAT IS HET VERSCHIL TUSSEN MENSENHANDEL EN MENSENSMOKKEL?

— Het doel van mensensmokkel is illegaal grensoverschrijdend vervoer van mensen voor direct of indirect financieel gewin of ander materieel voordeel; het doel van mensenhandel is uitbuiting. Bovendien is er bij mensenhandel niet per se sprake van het overschrijden van grenzen; het is iets wat ook binnen de grenzen van een land kan plaatsvinden.

WIE ZIJN DE SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL?

— Iedereen kan slachtoffer worden van mensenhandel: vrouwen, mannen en kinderen, mensen van alle leeftijden en maatschappelijke status. Slachtoffers van mensenhandel kunnen bijvoorbeeld worden gedwongen seksuele diensten te verlenen, tegen een lage of geen enkele vergoeding te werken, of organen af te staan. De uitbuiting gaat vaak gepaard met fysiek of emotioneel geweld en bedreigingen jegens de slachtoffers en hun familieleden.

— Volgens het Verdrag is een slachtoffer van mensenhandel een persoon die binnen of over de grenzen van een land is geworven vervoerd, overgebracht, gehuisvest of opgenomen; onder dreiging of met gebruik van geweld, bedrog, dwang of andere illegale middelen; ten behoeve van uitbuiting.

— Een kind wordt beschouwd als slachtoffer van mensenhandel als het wordt geworven, vervoerd, overgebracht, gehuisvest of opgenomen met het oogmerk van uitbuiting, ongeacht of er sprake is van **middelen** die hiertoe worden gebruikt.

— Als een van de **middelen** (dwang, bedrog, misbruik van kwetsbare positie, enzovoorts, etc.) is gebruikt, is het niet relevant of de desbetreffende persoon met de uitbuiting heeft 'ingestemd'. Ook als de persoon aan een van de **acties** wordt onderworpen met gebruikmaking van een van de **middelen** en de uitbuiting nog niet heeft plaatsgevonden, wordt hij/zij beschouwd als slachtoffer van mensenhandel.

WELKE RECHTEN HEBBEN SLACHTOFFERS VAN MENSENHANDEL VOLGENS HET VERDRAG?

Identificatie

— Slachtoffers van mensenhandel moeten formeel als zodanig worden geïdentificeerd om te voorkomen dat ze als onregelmatige migranten of misdadigers worden behandeld. De identificatie wordt verricht door speciaal hiervoor opgeleide professionals (politiemedewerkers, maatschappelijk werkers, arbeidsinspecteurs, artsen, hulpverleners, enzovoorts) die hierbij vooraf overeengekomen procedures en identificatiecriteria in acht nemen.

Herstel- en reflectieperiode

— Slachtoffers hebben in afwachting van de identificatie recht op een herstelperiode van 30 dagen om los te komen van de invloed van de mensenhandelaren en om na te denken over de samenwerking met de autoriteiten die de mensenhandelzaak onderzoeken. Gedurende die periode mogen ze niet het land uit worden gezet en hebben ze recht op hulp, ook bij onregelmatig verblijf.

Hulp

— Slachtoffers hebben - ongeacht of ze bereid zijn mee te werken aan het strafrechtelijk onderzoek of als getuige op te treden - recht op:

- ▶ passende en veilige huisvesting,
- ▶ psychologische ondersteuning,
- ▶ materiële ondersteuning,
- ▶ toegang tot spoedeisende medische behandeling,
- ▶ hulp bij vertaling en vertolking,
- ▶ advisering en informatie,
- ▶ bijstand tijdens de strafrechtelijke procedure,
- ▶ toegang tot de arbeidsmarkt, beroepsopleidingen en onderwijs alsof zij legaal in het land verblijven.

Juridische bijstand

— Slachtoffers van mensenhandel hebben recht op informatie over hun rechten en alle relevante procedures in een taal die zij kunnen begrijpen. Ze hebben ook recht op juridische bijstand en, onder bepaalde omstandigheden, op gratis rechtshulp.

Verblijfsvergunning

— Slachtoffers komen in aanmerking voor een verlengbare verblijfsvergunning indien die noodzakelijk is vanwege hun persoonlijke situatie of indien zij in het land moeten blijven voor samenwerking met de autoriteiten die de mensenhandelzaak onderzoeken. Verstrekking van de verblijfsvergunning laat hun recht op het aanvragen van asiel onverlet.

Bescherming privéleven en identiteit

— Persoonlijke gegevens van slachtoffers mogen niet openbaar worden gemaakt en mogen alleen voor specifieke rechtmatige doeleinden worden opgeslagen. Ze mogen op geen enkele manier worden gebruikt waardoor slachtoffers zouden kunnen worden geïdentificeerd.

Bescherming tijdens onderzoek en gerechtelijke procedures

— Indien noodzakelijk kan slachtoffers en hun familieleden bescherming worden geboden tegen mogelijke represailles of intimidatie door mensenhandelaren. Maatregelen kunnen bestaan uit fysieke bescherming, herhuisvesting, een nieuwe identiteit en hulp bij het vinden van een baan.

Schadeloosstelling

— Slachtoffers van mensenhandel hebben recht op financiële compensatie voor geleden schade als gevolg van mensenhandel. De schadeloosstelling kan, na beslaglegging op de goederen van de mensenhandelaren, worden toegekend door een rechter of verschaft door de staat waar de uitbuiting plaatsvond.

Repatriëring en reïntegratie

— Bij de repatriëring van slachtoffers naar hun land van herkomst dienen hun rechten, veiligheid en waardigheid zorgvuldig in acht te worden genomen en moet rekening worden gehouden met de status van elke relevante gerechtelijke procedure. Er dient hun hulp te worden geboden bij hun reïntegratie, onder andere met onderwijs en bij het vinden van een baan.

WAT ZIJN DE BIJZONDERE RECHTEN VAN KINDEREN DIE SLACHTOFFER ZIJN VAN MENSENHANDEL?

— Kinderen genieten naast de bovengenoemde rechten voor alle slachtoffers van mensenhandel nog een aantal bijzondere rechten:

- ▶ onbegeleide kinderen krijgen een wettige voogd toegewezen die optreedt als vertegenwoordiger en handelt in hun belang;
- ▶ er worden maatregelen genomen om de identiteit en nationaliteit van kinderen vast te stellen en hun gezin op te sporen als dat in hun belang is;
- ▶ wanneer onzekerheid bestaat over de leeftijd van een slachtoffer en er redelijke gronden zijn om aan te nemen dat het slachtoffer jonger is dan 18 jaar, wordt hij of zij als kind beschouwd en worden in afwachting van verificatie van zijn of haar leeftijd bijzondere beschermingsmaatregelen ingesteld;
- ▶ kinderen hebben recht op onderwijs en hulpverlening passend bij hun behoeften;
- ▶ voorafgaand aan de repatriëring van een kind wordt een risico- en veiligheidsanalyse uitgevoerd. Repatriëring vindt alleen plaats als die in het belang van het kind is;
- ▶ kinderen hebben tijdens onderzoek en gerechtelijke procedures recht op bijzondere beschermingsmaatregelen.

TOEZICHT OP DE UITVOERING VAN HET VERDRAG

— Alle landen die het Verdrag van de Raad van Europa inzake bestrijding van mensenhandel hebben ondertekend, worden geregeld gemonitord door GRETA (Groep van deskundigen inzake actie tegen mensenhandel). De taak van GRETA is toezicht houden op de doelmatige uitvoering van de bepalingen van het Verdrag en de bescherming van de rechten van slachtoffers.

— GRETA maakt voor elk land een aparte analyse, stelt rapporten op waarin goede praktijken en hiaten worden beschreven en doet aanbevelingen voor verbetering van de uitvoering van het Verdrag per land. De rapporten en aanbevelingen worden openbaar gemaakt en gepubliceerd op de website van de Raad van Europa over bestrijding van mensenhandel.

Voor meer informatie:

Secretariaat van het Verdrag van de Raad van Europa inzake bestrijding
van mensenhandel (GRETA en het Comité van de Partijen)

Raad van Europa / Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

Frankrijk / France

E-mail: Trafficking@coe.int

www.coe.int/trafficking